

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

NAMANGAN DAVLAT UNIVERSITETI

**5610200 – Mehmonxona xo'jaligini tashkil etish va
boshqarish ta'lim yo'nalishi bitiruvchilarining maxsus
(majburiy) fanlar bo'yicha attestatsiya sinovi**

DASTURI

2024/2025 o'quv yili

Tuzuvchilar:

D. Baymirzayev	Namangan davlat universiteti Menejment kafedrası mudiri, i.f.f.d.
Z. Abdullayev	Namangan davlat universiteti Menejment kafedrası dotsenti v.b., i.f.f.d.
N. Urunov	Namangan davlat universiteti Menejment kafedrası katta o'qituvchisi, i.f.n.
N. Talapova	Namangan davlat universiteti Menejment kafedrası dotsenti v.b., i.f.f.d.

Taqrizchilar:

X. Yoqubjonova	Namangan davlat universiteti "Menejment" kafedrası dotsenti, i.f.d.
Z. Abdulxakimov	Namangan muhandislik – texnologiya instituti "Iqtisdiyot" kafedrası dotsenti, i.f.f.d.

5610200 – Mehmonxona xo'jaligini tashkil etish va boshqarish ta'lim yo'nalishi bitiruvchilarining maxsus (majburiy) fanlar bo'yicha attestatsiya sinovi dasturi Menejment kafedrasining 2025-yil 23-yanvardagi 6-sonli majlisida muhokama qilingan hamda tasdiqqa tavsiya etilgan.

Kafedra mudiri

D. Baymirzayev

5610200 – Mehmonxona xo'jaligini tashkil etish va boshqarish ta'lim yo'nalishi bitiruvchilarining maxsus (majburiy) fanlar bo'yicha attestatsiya sinovi dasturi Namangan davlat universiteti Kengashining 2025-yil 30 - yanvardagi № 6 - sonli majlisida muhokama qilib, tasdiqlangan.

Kengash kordin

A.To'xtaboyev

I. UMUMIY QOIDALAR

1. 5610200 – Mehmonxona xo'jaligini tashkil etish va boshqarish ta'lim yo'nalishi bitiruvchilarining maxsus (majburiy) fanlar bo'yicha attestatsiya sinovi dasturi (keyingi o'rinlarda – **Dastur**) O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2024-yil 13-dekabrda 836-sonli qarori bilan tasdiqlangan "Oliy ta'lim tashkilotlari bitiruvchilarining yakuniy davlat attestatsiyasini o'tkazish tartibi to'g'risida"gi Nizom, Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirining 2018-yil 25-avgustda 744-sonli buyrug'i bilan tasdiqlangan "5610200 – Mehmonxona xo'jaligini tashkil etish va boshqarish bakalavriat ta'lim yo'nalishining malaka talablari" (keyingi o'rinlarda – **Malaka talablar**) hamda Namangan davlat universiteti Kengashining 2019-yil 30-avgustda 1-sonli majlisida tasdiqlangan ta'lim yo'nalishi o'quv rejasining (keyingi o'rinlarda – **O'quv rejası**) majburiy fanlar blokida umumkasbiy va ixtisoslik fanlari o'quv dasturlari asosida tuzildi.

2. Maxsus (majburiy) fanlar bo'yicha attestatsiya sinovi (keyingi o'rinlarda – **Attestatsiya sinovi**) O'zbekiston Respublikasining oliy ta'limga oid qonun hujjatlarida belgilangan tartibga ko'ra, bitiruvchilarning Yakuniy davlat attestatsiyasi sinovlaridan biri hisoblanib, unda ta'lim yo'nalishi xususiyati, iqtidori va xohishiga ko'ra bitiruv malakaviy ishi yozish istagini bildirmagan, o'quv rejasidagi fanlarni va ta'lim dasturlarini to'liq o'zlashtirgan, belgilangan kreditlarni to'plagan hamda to'lov-kontrakt shartlarini to'liq bajargan bitiruvchi kurs talabalariga ishtirok etish uchun ruxsat beriladi.

3. Attestatsiya sinovi universitet Kengashi tomonidan tasdiqlangan 5610200 – Mehmonxona xo'jaligini tashkil etish va boshqarish ta'lim yo'nalishi o'quv rejasining majburiy fanlar bloki tarkibidagi umumkasbiy va ixtisoslik fanlar o'quv dasturlari asosida o'tkaziladi.

4. Attestatsiya sinovi fanlar mazmuniga qo'yiladigan talablar bilan bir qatorda, talaba tayyorgarligining Malaka talablarida bitiruvchiga qo'yiladigan umumiy talablarga javob bera olish darajasini aniqlashga yo'naltiriladi.

II. ATTESTATSIYA SINIVI SHAKLI VA MUDDATI

5. 2024/2025 o'quv yilida 5610200 – Mehmonxona xo'jaligini tashkil etish va boshqarish ta'lim yo'nalishi bitiruvchilarining Attestatsiya sinovi – yozma shaklda o'tkaziladi.

6. O'quv yili yakuniga qadar Attestatsiya sinovi shakli o'zgartirilishi mumkin emas.

7. Attestatsiya sinovi universitet o'quv jarayoni grafiga asosan, o'quv ishlari prorektori tomonidan tasdiqlangan muddatlarda o'tkaziladi va kamida bir oy oldin talabalarga yetkaziladi.

8. Attestatsiya sinovi Namangan davlat universiteti bazasida, talabalar sig'imiga qo'yiladigan texnik talablarga mos, Attestatsiya sinovi shaklidan kelib chiqib jihozlangan o'quv xonalari (hudud)da o'tkaziladi.

III. ATTESTATSIYA SINIVI SAVOLNOMASI

9. Attestatsiya sinovi savolnomasi ta'lim yo'nalishi Malaka talablarining
- bakalavrlarning tayyorgarlik darajasiga;
- kasbiy faoliyatga;
- umumkasbiy va ixtisoslik fanlariga qo'yilgan talablarni qamrab oladi.
10. Attestatsiya sinovi savolnomasi ta'lim yo'nalishi O'quv rejasida keltirilgan quyidagi umumkasbiy va ixtisoslik fanlar dasturlari asosida shakllantirildi:

"Iqtisodiyot" fanidan

Yakuniy Davlat Attestatsiyasi yozma ish savollari

1. Iqtisodiy faoliyatning mazmuni
2. Takror ishlab chiqarish fazalari
3. Ehtiyojlarning mazmuni va ularning turkumlanishi
4. Iqtisodiy resurslarning mazmuni va turkumlanishi
5. Iqtisodiyotga oid bilimlarning shakllanishi va rivojlanishi
6. Iqtisodiyot nazariyasining fan sifatida shakllanishidagi asosiy oqimlar
7. Iqtisodiyot nazariyasi fanining predmeti va vazifalari
8. Iqtisodiy qonunlar va kategoriyalar
9. Mulkchilik munosabatlarining iqtisodiy mazmuni
10. Mulk ob'ekti va sub'ekti
11. Mulkchilikning iqtisodiy va huquqiy jihatlari
12. Mulk shakllarining tasniflanishi
13. Iqtisodiyotni isloh qilishda mulkchilikning o'rni
14. Ishlab chiqarish jarayonining mazmuni va uning iqtisodiy asoslari
15. Tovar va uning xususiyatlari
16. Pulning kelib chiqishi va mazmuni
17. Pulning asosiy vazifalari
18. Bozorning mazmuni va belgilari
19. Bozor mexanizmi va vazifalari
20. Bozorning turkumlanishi
21. Bozor infratuzilmasi
22. Bozor iqtisodiyotiga o'tishning milliy modellari.
23. Bozor iqtisodiyotiga o'tishning "o'zbek modeli", uning tamoyillari va xususiyatlari
24. Iqtisodiy islohotlarning mazmuni
25. Talab tushunchasi. Talab qonuni
26. Taklif tushunchasi. Taklif qonuni. Bozor muvozanati
27. Biznes va tadbirkorlik faoliyatining mazmuni
28. Tadbirkorlik faoliyatining rivojlanish shart-sharoitlari
29. Tadbirkorlik faoliyatining shakllari
30. Xufyona iqtisodiyot
31. Agrobiznes va uning turlari

32. Korxona ishlab chiqarish xarajatlari
33. Foyda va rentabellik
34. Raqobatning mohiyati, vazifalari va turlari
35. Raqobatlashish usullari va raqobat kurashining zamonaviy shakllari
36. Monopoliyaning mohiyati va uning vujudga kelishi sabablari
37. Monopoliyalarning turlari
38. Narxning mazmuni. Narxga ta'sir etuvchi omillar. Narx turlari
39. Asosiy makroiqtisodiy ko'rsatkichlar
40. Yalpi milliy mahsulot va yalpi ichki mahsulot
41. Uy xo'jaliklarining iste'mol sarflari. Investitsion sarflar
42. YalMni hisoblashga daromadlar bo'yicha yondashuv
43. Milliy hisoblar tizimi
44. Iqtisodiy o'sishning omillari
45. Iqtisodiy o'sish nazariyalari, kontsepsiya va modellari
46. Moliyaviy munosabatlar ob'ekti va sub'ekti
47. Moliyaning vazifalari
48. Moliya tizimi va uning bo'g'inlari
49. Davlat byudjeti va uning moliyaviy resurslarni shakllantirishdagi ahamiyati
50. Byudjet taqchilligi va davlat qarzlari, ularning iqtisodiyotga ta'siri
51. Moliyaviy siyosatning amal qilishi. Soliqlarning o'sishi
52. Soliq solish tamoyillari
53. Pul agregatlari
54. Pul muomalasi qonunlari
55. Pul bozorida talab va taklif
56. Pul taklifi va uning multiplikatori
57. Kreditning mohiyati, vazifalari va turlari
58. Kredit resurslarining manbalari
59. Kredit-pul tizimini davlat tomonidan tartibga solish
60. Markaziy bank va uning vazifalari
61. Tijorat banklari va ularning vazifalari
62. Iste'mol va jamg'arma hajmiga ta'sir etuvchi omillar
63. Jamg'arma va investitsiya o'rtasidagi nisbat
64. Investitsiyalarning mazmuni va vazifalari.
65. Investitsiya manbalari va tuzilishi. Investitsiyaning turlari.
66. Ishchi kuchi va uning bandligi.
67. Mehnat bozori. Ishsizlik va uning turlari.
68. A. Oukun qonuni. Ishsizlik va inflyatsiyaning o'zaro bog'liqligi.
69. Iqtisodiyotni tartibga solishning mohiyati va zarurligi.
70. Iqtisodiyotni tartibga solishning klassik, monetaristik, keynscha nazariyalari.
71. Iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solishning maqsadi.
72. Davlatning iqtisodiy o'rni va vazifalari.
73. Fan-texnika taraqqiyoti, tarkibiy, ijtimoiy va mintaqaviy siyosatni amalga oshirishda davlatning o'rni
74. Aholi daromadlari, ularning turlari va shakllanish manbalari

75. Ish haqi va uning shakllari
76. Nominal va real daromad
77. Turmush darajasi, sifati va ko'rsatkichlari

**“Menejmentga kirish” fanidan
Yakuniy Davlat Attestatsiyasi yozma ish savollari**

1. Menejmentning tarixiy shart-sharoitlari
2. Hozirgi zamon o'zbek menejmentining xususiyatlari
3. Menejmentni paydo bo'lishi
4. Mashinali ishlab chiqarishni rivojlanishi
5. Boshqaruvga kasbiy yondashuv zarurligi
6. Yirik korporatsiyalarni paydo bo'lishi va mulkni aktsiyadorlar o'rtasida jamlanishi
7. Menejmentning ilmiy maktablari
8. Boshqaruvning klassik yoki ma'muriy maktabi
9. Boshqaruvdagi insoniy munosabatlar maktabi
10. Ahloqiy fanlar yoki bixevioristik maktab
11. Boshqaruvda yondashuvlar
12. Menejmentning xorijiy modellari
13. Boshqaruv va menejment
14. Moliyaviy menejment
15. Innovatsion menejment
16. Savdo menejmenti
17. Boshqaruv (menejment)ning mohiyati va tizimi
18. Boshqaruv tizimining boshqaruvchi va boshqariluvchi tizimchalari
19. To'g'ridan to'g'ri va teskari aloqa
20. Menejment tizimining tuzilishi
21. Menejmentga nisbatan yondoshuvlar
22. Boshqaruv usullari
23. Menejment tamoyillari
24. Boshqaruvning iqtisodiy usullari
25. Boshqaruvning ma'muriy usullari
26. Boshqaruvning ijtimoiy-psixologik usullari
27. Mehnatni boshqarishning xarakteri
28. F. Teylorning mehnatni boshqarish usullari
29. Sanoatda bandlikning umumiy tamoyillari va mehnat munosabatlarini o'rnatish
30. D. Makgregorning “X” va “Y” nazariyasi
31. Mehnatni innovatsion boshqarish
32. Korporatsiyalarda “Sifat to'garaklari” ishchi guruhini tashkil etish.
33. Boshqaruv jarayoni
34. Boshqaruv vazifalari
35. A. Maslou bo'yicha ehtiyojlar ierarxiyasi
36. Boshqaruvda axborotlar va kommunikatsiyalar
37. Ishlab chiqarish va boshqaruv bosqichlari bo'yicha bo'linmalar ichidagi

kommunikatsiyalar.

38. Shaxslararo kommunikatsiyalar
39. Bo'linmalar o'rtasidagi kommunikatsiyalar
40. Boshqaruv qarorlari va ularni bajarilishini tashkil qilish
41. Qarorni bajarish bo'yicha faoliyatni baholash.
42. Tashkilotlar tushunchasi va ularning tavsifi
43. Tashkilot ichki va tashqi muhitining omillari va o'zgaruvchanlari
44. Tashkilotlar faoliyatini turkumlashtirish
45. Tashkiliy tuzilmalarning turlari
46. Tashkilotning tashkiliy tuzilmasi
47. Mehnatni gorizontial va vertikal taqsimlanishi
48. To'g'ri chiziqli tuzilma
49. Boshqaruvning vazifaviy tuzilishi
50. To'g'ri chiziqli vazifaviy tuzilma
51. Boshqaruvning to'g'ri chiziqli - shtabli tuzilmasi
52. Boshqaruvning matritsa tuzilmasi
53. Divizional (yoki bo'limli) tashkiliy tuzilma
54. Mahsulotli tashkiliy tuzilma
55. Mintaqaviy tashkiliy tuzilma
56. Iste'molchiga qaratilgan tashkiliy tuzilma
57. Boshqaruvning kombinatsiyalashtirilgan tuzilmasi
58. Kornomalarining tashkiliy-huquqiy shakllari
59. Boshqaruvning samaradorligi.
60. Menejer: tushunchasi, shaxsiy va ishga doir sifatlari, vazifalari
61. Korxona menejerlarining darajalari
62. Menejer va yetakchi
63. Vaziyatli yetakchilik modellari (F. Fidler)
64. Xersey va Blansharlarning vaziyatli yetakchilik modeli
65. Xauz va Mitchellarning “yo'l-maqсад” yetakchilik modeli
66. Vrum-lettona-Yagolarning qarorlar qabul qilishning vaziyatli modeli
67. Yetakchilarni yangi kontseptsiyalari
68. Atributli (belgili) yetakchilik kontseptsiyasi
69. Xarizmatik yetakchilik kontseptsiyasi
70. Tubdan o'zgartiruvchi yetakchi kontseptsiyasi
71. Menejerning uslubi
72. Menejerning imidji
73. Ishbilarmonlig etikasi
74. Boshqaruv mehnati: ta'rifi, xususiyatlari, turlari
75. Boshqaruv mehnatini ilmiy tashkil qilish
76. Menejer faoliyatini rejalashtirish va tashkil qilishning qurollari.
77. Jamoa tushunchasi, turlari, shakllanish bosqichlari
78. Mehnat jamoasi
79. Ta'sir o'tkazish va hukmronlik
80. Majbur qilishga asoslangan hukmronlik

81. Mukofotlashga asoslangan hukmronlik
82. Ekspertli hukmronlik
83. Namuna yoki xarizma hukmronligi
84. Qonuniy hukmronlik
85. Resurslarga egalik qilishga asoslangan hukmronlik
86. Axborotlarni olish va ulardan foydalanishga asoslangan hukmronlik
87. Nizolarni boshqarish va ularning vazifalari
88. Nizolarning turlari
89. Nizolarni hal qilishning tarkibiy usullari
90. Xodimlarni boshqarish
91. Menejerning ishbilarmonlik sifatlarini baholash
92. Korxona qudratini boshqarish texnologiyasining bosqichlari
93. Korxona qudratidan foydalanish dinamikasi va samaradorligining tuzilishini, uning bozordagi ulushini baholash
94. Korxona qudratini raqobatbardoshligini baholash
95. Korxonaning iqtisodiy qudrati
96. Korxona qudratini rezervlari va yo'qotishlarini tahlil qilish
97. Korxona qudratini raqobatbardoshligini oshirish bo'yicha strategiya va taktikani tanlash
98. Korxona qudratining raqobatbardoshligi
99. Korxona qudrati samaradorligi rezervlari
100. Korxona qudrati raqobatbardoshligining tuzilishi va dinamikasi.

“Restoran ishi” fanidan

Yakuniy Davlat Attestatsiyasi yozma ish savollari

1. Restoran ishini tashkil etish asoslari
2. Restoran ishi fanning maqsad va vazifalari
3. Birinchi oziq-ovqat muassasalarining paydo bo'lishi
4. XVI-XX asrlarda zamonaviy oziq-ovqat korxonalarining paydo bo'lishi
5. Ovqatlanish korxonalarining klassifikatsiyalanishi
6. Ovqatlanish korxonalarining tashkiliy tuzilmasi
7. Ovqatlanish korxonalarining moddiy-texnik ta'minoti
8. Ovqatlanish korxonalarida xomasho va mahsulotlarning ta'minoti va ombor xo'jaligi ishlarini tashkil etish
9. Restoranda ishlab chiqarish ishlarini tashkil etish
10. Retsepturalarni tuzish tamoyillari
11. Menu, uni ishlab chiqarish tartibi va tamoyillari.
12. Menu turlari. Menyuda taomlarni joylashish tartibi
13. Restoranda ishlab chiqarish infrastrukturasi umumiy tavsifi
14. Restoranalarda sabzavot tsexi ishini tashkil etish
15. Restoranalarda go'sht-baliq tsexi ishini tashkil etish
16. Restoranalarda pishiruv tsexi ishini tashkil etish
17. Restoranalarda xizmat ko'rsatishga tayyorgarlik ishlarini tashkil etish

18. Restoran xo'jaligi tashkilotlari xizmatlarining xususiyatlari
19. Restoranalarda savdo zalini xizmat ko'rsatishga tayyorlash ishlarini tashkil etish
20. Ovqatlanish korxonalarda ishlatiladigan dasturxon, sochiq va salfetka turlari hamda idishlarni tarkibiy qismlariga qo'yiladigan talablar
21. Restoranda xizmat ko'rsatuvchi personallar va ularga qo'yilgan talablar
22. Iste'molchilarga xizmat ko'rsatuvchi xonalarga tavsifi
23. Restoranni yoritish turlari va usullari
24. Servirovka turlari
25. Mehmon hududida ishlaydigan xodimlar uchun "yon burchlar"ni tuzish tartibi
26. Ovqatlanish mahsulotlari va xizmat ko'rsatish Shved stoli usuli
27. Restoranalarda xizmat ko'rsatish ishlarini tashkil etish
28. Mehmonlarni kutib olish, buyurtma qabul qilish va xizmat ko'rsatish ketma-ketligi
29. Restoranda etiketning asosiy qoidalari
30. Restoranda taomlar va ichimliklarni taklif etish xizmatlarini tashkil etish
31. Banketlarda xizmat ko'rsatishni tashkil etish
32. Restoranalarda turli mamlakatlardan tashrif buyurgan turistlar ovqatlanishini tashkil etish
33. Transport harakatida ovqatlanishni tashkil etish
34. Mehmonxona restoranlarida turistlar ovqatlanishini tashkil etish
35. Restoranalarda sifat va xodimlar mehnatini ta'minlash ishlarini tashkil etish
36. Restoran xizmatlari va mahsulotlari sifatini nazorat qilishni tashkil etish
37. Restoranlarni boshqarish va xodimlar mehnatini tashkil etish
38. ISO 9000 standartlari asosida restoran xizmatlari sifatini boshqarish tizimlarini ishlab chiqish va amalga oshirish
39. Restoranalarda xavfsizlik choralari
40. Restoranalarda musiqani tashkil etish
41. Restoran xo'jaligi korxonalarida xizmat ko'rsatish jarayonlarini tashkil etish texnologiyasi
42. Taomlarni uzatishning asosiy yo'llari (gazaklar, yaxna taomlar, birinchi, ikkinchi taomlar)
43. Mehmonlarga xizmat ko'rsatish uchun binolarni tayyorlash
44. Xizmat ko'rsatish usullari va ovqatlanish sharoitlarini tasniflanishi
45. Restoranda narxlash xususiyatlari. Xizmat turlari
46. Turistik xizmatlarni tashkil etish
47. Turar joy muassasalarida sayyohlar uchun xizmatlarni tashkil etish
48. Mehmonxona xonasida ovqatlanishni tashkil etish
49. Sport turizmida ovqatlanishni tashkil etish
50. Diniy va yashil turizmida umumiy ovqatlanishni tashkil etish
51. Tibbiy va dam olish maqsadida sayohat sayyohlar uchun umumiy ovqatlanish
52. Restoran xo'jaligi korxonalarining ahloqiy madaniyati
53. Restoran xizmati sohasida biznes aloqasining etikasi
54. Restoran ishchilarining professional axloqi
55. Restoran xodimining mehmonlar bilan muloqot qilish madaniyati

56. Restoranning mehnat jamoasida axloqiy va psixologik iqlimi
57. Restoranning korporativ madaniyati
58. Restoran tipidagi, bozorga yo'naltirilgan korxonalarning ishlash tamoyili
59. Restoran xo'jaligi korxonalarini moliyaviy boshqarish
60. Mijozlarga xizmat ko'rsatish: restoranda mehmonlarni kutib olish va o'tqazish, mijozlardan buyurtma qabul qilish va ularni bajarish, taomlar berishning asosiy usullari va mijozlar bilan hisob-kitob qilish
61. Tashrif buyurganlar bilan professional muomala ko'nikmasi
62. Mijozning hohish-talablarini bajo keltirish va xizmat ko'rsatish sifati standartlari
63. Mijozlar talablariga javob berish va ular bilan paydo bo'ladigan kelishmovchiliklarni bartaraf etish va oldini olish

**“Turizm iqtisodiyoti” fanidan
Yakuniy Davlat Attestatsiyasi yozma ish savollari**

1. Turizmning ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati va jahon iqtisodiyotida tutgan o'rni
2. Turizm iqtisodiy jarayonlar va amal qilishning o'ziga xos jihatlari
3. Turizm rivojlanishining o'ziga xos jihatlari
4. Turizm iqtisodiy qonunlar va ularning boshqa sohalardan farqli jihatlari
5. O'zbekistonda turizm sohasining iqtisodiy ahamiyati
6. Xizmatlar sohasining rivojlanishi, umumiyli va xususiyli
7. Turizm talab va taklif qonunlari
8. Xizmatlar sohasining rivojlanishiga ta'sir etuvchi tashqi va ichki omillar
9. Turizm rivojlanishiga ta'sir etuvchi iqtisodiy, siyosiy, ijtimoiy va geografik omillar
10. Mamlakatlar rivojlanishi va turizm sohasiga ta'sirini baholash
11. Iqtisodiy ko'rsatkichlar va ulardan foydalanish
12. Xizmatlar sohasining asosiy iqtisodiy ko'rsatkichlari
13. Turizmning asosiy iqtisodiy ko'rsatkichlari
14. Iqtisodiy samaradorlik ko'rsatkichlaridan foydalanish
15. Iqtisodiy agregatlar; ishlab chiqarish va daromad, daromad va xarajatlarning aylanma harakati
16. Yalpi ichki mahsulot va milliy daromadni hisoblashning tarkibiy qismlari va usullari
17. Iqtisodiy o'sishning nazariyalari va rejalashtirilgan omillari: turizm, o'sish va rivojlanish
18. Turizm va Keyns multiplikatori
19. Milliy iqtisodiyotda turizm: turizm hisobi (tahminiy turistik hisoblash)
20. Pul va monetar tahliliy ko'rsatkichlar. Pulga bo'lgan talabni (pul ta'minoti) boshqarish va nazorat qilish, monetar multiplikatorlar
21. Foiz stavkasi va pul taklifi
22. Pul-kredit siyosati va O'zbekiston moliya tizimi
23. Ko'p tarmoqli xalqaro tashkilotlar, xalqaro valyuta fondi va jahon banki
24. Narxlarning umumiy darajasi, tushunchalar va choralar

25. Infatsiyaning turlari va oqibatlari
26. Turizm sohasidagi raqobatbardoshlik va narxlar
27. Turistik yo'nalishlarning narx darajasiga (o'zgarishiga) ta'siri
28. Mehnat bozori: ishchi kuchiga bo'lgan talab va taklif
29. Ishsizlik: nazariyasi va siyosat
30. Turizm sohasidagi mehnat bozori, bandlik va ishsizlik
31. Ishsizlikning sabablari va turlari
32. Ishsizlik oqibatlari
33. Ishsizlikni kamaytirish siyosati
34. Ishsizlik darajasi – ish beruvchilar, ishchi kuchi va ishsizlik darajasini hisoblash
35. Ishsizlikning tabiiy darajasi
36. Ishsizlikning iqtisodiy va ijtimoiy oqibatlari
37. Davlatning iqtisodiy roli
38. Davlat daromadlari va xarajatlari: budget taqchilligi (difitsiti) va fiskal multiplikatori
39. Makroiqtisodiy siyosat
40. Davlatning turizm sohasidagi siyosati
41. Xalqaro savdo va Yevropa ittifoqi
42. Turizm sektori va to'lov balansi
43. Valyuta bozorlari va valyuta ayirboshlash (ko'rsatkichi, koefitsienti) kurslari
44. Turistik oqimlar: raqobatbardoshlik va real, samarali valyuta ayirboshlash kurslari
45. Samarali makroiqtisodiy siyosat, uning maqsadlari va xalqaro munosabatlar
46. Iqtisodiy o'zgarishlar, iqtisodiy to'siqlar (zanjir) va o'sish
47. Turizmning jahon iqtisodiyotidagi o'rni, iqtisodiy o'sishning innovatsion tendensiyalari
48. Jahon turizmi taraqqiyoti va rivojlanish yo'nalishlari

**“Mehmonxona daromadlarini boshqarish” fanidan
Yakuniy Davlat Attestatsiyasi yozma ish savollari**

1. Hisob tushunchasi, uning turlari va boshqaruvdagi o'rni
2. Mehmonxona va turizm biznesi subyektlarida hisob ishi vazifalari
3. Mehmonxona biznesida hisob yuritish
4. Mehmonxona biznesida hisob usullari va ularning elementlari
5. Mehmonxona biznesida xujjatlashtirish va inventarizatsiya
6. Mehmonxona biznesida hisob va ikkiyoqlama yozuv
7. Mehmonxona biznesida baholash va kalkulyatsiya
8. Mehmonxona biznesida buxgalteriya balansining mohiyati
9. Mehmonxona biznesida balans tuzilishi va balans o'zgarishlari
10. Buxgalteriya hisobining predmeti, obyektlari va metodi
11. Buxgalteriya hisobi predmeti va obyektlarining ta'rifi
12. Mehmonxona biznesida mablag'larning tarkibi va ishlab chiqarish jarayonidagi funksional roli bo'yicha turkumlanishi

13. Mehmonxona biznesida aktivlarning vujudga kelish manbalari va maqsadli tayinlanishi bo'yicha turkumlanishi
14. Mehmonxona biznesida buxgalteriya hisobi metodining ta'rifi, tarkibi, predmeti va metodining o'zaro bog'liqligi
15. Mehmonxona biznesida kundalik hisob yuritish kitoblari, operatsiyalar daftari
16. Mehmonxona biznesida xisobvaraqlar haqida tushuncha
17. Hisob schyotlari va tuzilishi. Sintetik va analitik hisob
18. Aylanma qaydnomala, turlari, shakli va tuzilishi
19. Mehmonxona biznesida buxgalteriya hisobining umumiy tavsifi
20. Buxgalteriya hisobining mohiyati, turlari va boshqa fanlar bilan aloqadorligi
21. Mehmonxona biznesida buxgalteriya balansi
22. Balans tuzilishi va balans o'zgarishlari
23. Balans turlari
24. Balans moddalarini bog'liqligi
25. Mehmonxona va turizm biznesi subyektlarida uzoq muddatli aktivlar hisobini boshqarish
26. Uzoq muddatli aktivlar haqida tushuncha, ularni mohiyati, tasniflanishi, baholanishi va hisobi.
27. Mehmonxona va turizm biznesi subyektlarida pul mablag'lari hisobi
28. Mehmonxona va turizm biznesi subyektlarida pul mablag'larining mohiyati, ahamiyati, tasnifi va hisobi.
29. Mehmonxona va turizm biznesi subyektlarida kassa mablag'lari hisobi.
30. Mehmonxona va turizm biznesi subyektlarida xisob-kitob hisobidagi pul mablag'lari hisobi.
31. Mehmonxona va turizm biznesi subyektlarida valyuta hisobi.
32. Mehmonxona va turizm biznesi subyektlarida pul ekvivalentlari hisobi.
33. Mehmonxona va turizm biznesi subyektlarida xususiy kapital va moliyaviy natijalar hisobi
34. Mehmonxona va turizm biznesi subyektlarida xususiy kapitalni shakllanishi.
35. Mehmonxona va turizm biznesi subyektlarida moliyaviy natijalarni shakllanishi.
36. Mehmonxona va turizm biznesi subyektlarida asosiy faoliyat daromadlari.
37. Mehmonxona va turizm biznesi subyektlarida moliyaviy faoliyat daromadlari.
38. Mehmonxona va turizm biznesi subyektlarida foydani ishlatilishi.
39. Mehmonxona va turizm biznesi subyektlarida xarajatlar va sotish hisobi
40. Mehmonxona va turizm biznesi subyektlarida xarajatlar haqida tushuncha, ularni turkumlanishi.
41. Mehmonxona va turizm biznesi subyektlarida asosiy va yordamchi ishlab chiqarish xarajatlari hisobi.
42. Mehmonxona va turizm biznesi subyektlarida qo'shimcha xarajatlar.
43. Turizm va mehmonxona xo'jaliklarida daromadlar hisobi
44. Daromad haqida tushuncha, ularni tasnifi va hisobi.
45. Asosiy faoliyat daromadlari.
46. Asosiy faoliyatning boshqa daromadlari.
47. Moliyaviy faoliyat daromadlari

48. Mehmonxona va turizm biznesi subyektlarini soliqqa tortish tartibi
49. Soliq tushunchasi
50. Daromad solig'i hisobi

“Turizm marketingi” fanidan Yakuniy Davlat Attestatsiyasi yozma ish savollari

1. Turizm marketingning mohiyati va ahamiyati.
2. Turizm bozorining tuzilishi.
3. Xalqaro bozor va uni o'rganish.
4. Marketing muhiti: turistik firmalarning mikro va makro muhiti.
5. Marketing tadqiqotlari asosiy yo'nalishlari.
6. Iqdisodiyotni rivojlantirishda marketingning tutgan o'rni va ahamiyati.
7. Marketing tadqiqotlarining maqsad va vazifalari
8. Marketing muhiti tushunchasi.
9. Turistik korxonaning ichki marketing muhiti tahlili. Tashqi muhit.
10. Marketing xizmatlarini kuchli tuzilmasini tashkil etish.
11. Marketing xizmati vazifasini belgilash.
12. Marketing nazorati tizimi.
13. Iste'molchi xulq-atvori asoslari.
14. Iste'molchilar tomonidan ko'rsatilgan xizmat darajasi bo'yicha berilgan baholar.
15. Turistik korxonalarda iste'molchilar uchun axborot manbalari.
16. Marketing strategiyasini ishlab chiqish.
17. Turizm reklama-axborot reja-dasturini tayyorlash.
18. Turizm sohasidagi xalqaro kelishuvlar.
19. Turizm kechayotgan globallashuv jarayonlari
20. Turizm marketing konsepsiyasi.
21. Turizm marketingning mazmun va mohiyati.
22. Turistik korxonalarida marketing strategiyasi.
23. Turizm bo'yicha xalqaro hamkorlik.
24. Respublikaning xalqaro turizm bozoriga integratsiyalanishi.
25. Turizm bozori va uning tuzilishi.
26. Turistlarning ko'rgazma ob'ektlariga tashrifi.
27. Segmentlash: eng istiqbolli maqsadli bozorni tanlash.
28. Segmentlashga yondashuv va undan maqsad.
29. Segmentlarning mezonlari. Maqsadli bozorlarni aniqlash.
30. Turistik mahsulot va uning hayotiy davri.
31. Turistik mahsulotning ishlab chiqarilishi.
32. Turistik mahsulotni rejalashtirish.
33. Turistik mahsulotni loyihalashtirish.
34. Turistik xizmatlar sifatini takomillashtirishda marketing tadbirlarini amalga oshirish.
35. Marketing tadqiqotlari orqali turistik xizmatlar sifatini oshirish yo'llari.
36. Narh va talabning o'zaro aloqalari tahlili.

37. Iste'molchilarning narhga munosabatlarini o'rganish.
38. Raqobatchilarning narh haqidagi takliflari.
39. Turmahsulot narhining tarkibiy tuzilishi.
40. Turistik faoliyat xarajatlari va daromadlari.
41. Turizmda narh belgilash usullari.
42. Marketing kommunikatsiyalari.
43. Turizm reklama.
44. Turmahsulotni o'tkazish.
45. O'zbekiston turizm bozori.
46. Teskari kommunikatsiya.
47. Turistik xizmatlarni yaratuvchilari.
48. Kommunikatsiya yo'llari majmuasi.
49. Turistik bozorining tuzilishi.
50. Turizm bozori kon'yunkturasiga baho berish.
51. Turizm bozori sig'imini aniqlash.
52. Turizm bozorining sifat jihatidan tuzilishi.
53. Turizm bozori kon'yunkturasini o'rganish bosqichlari.
54. Ma'lumotlarni olish manbalari va to'plash jarayoni.
55. Axborot olish manbalarining guruxlari.
56. Ma'lumotlarni to'plash jarayonining vositalari va uslublari.
57. Anketa (so'rov varaqasi) vositasida tadqiqotlar o'tkazish.
58. Taqsimot kanallarining mohiyati va vazifalari.
59. Turoperatorlar va turagentlar turmahsulotni asosiy sotuvchilari.
60. Ta'minot kanallarini tashkil qilish.
61. Ta'minot kanallarining asosiy muqobil korinishlariga baho berish.
62. Ta'minot kanallarini boshqarish.
63. Samarali kommunikatsiya rivojlanishining bosqichlari.
64. Turmahsulot sotishni tashkil qilish.
65. Turmahsulot sotishni rag'batlantirish.
66. Turmahsulot sifati
67. Reklamani turizm sohasida tutgan o'rni va roli.
68. Reklama vositalari va turlari.
69. Matbuotda reklama. Bevosita pochta reklamasi.
70. Kompyuterlashtirilgan reklama.

**“Turizm transporti va distributsiyasi” fanidan
Yakuniy Davlat Attestatsiyasi yozma ish savollari**

1. “Turizm transporti va distributsiyasi” fanining mazmuni va uning vazifalari
2. Sayyohlik sohasiga transport xizmatini tashkil qilishning ahamiyati
3. “Turizm transporti va distributsiyasi” fanning maqsadi va vazifalari
4. O'zbekiston milliy iqtisodiyotida turizm tarmog'ining o'rni
5. Transportda xizmat ko'rsatishning iqtisodiyotdagi o'rni
6. Turistlarga transportda xizmat ko'rsatishning mazmuni

7. Turizm sohasida transportda tashish turlari va ularning distributsiyasi
8. Turistik mahsulotlar tarkibida transportning ulushi va transportda tashish xizmatlarining xili va turi bo'yicha tasnifi
9. Turistik mahsulotlar tarkibida transportning ulushi
10. Turizm sodasida transport ta'minoti tizimi
11. Transportda tashish xizmatlarining xili va turi bo'yicha tasniflanishi
12. Havo transporti haqida tushuncha, xalqaro aviatashuvlarni hududiy jihatdan ta'minlash
13. Havo transportida yo'lovchi tashishni tartibga solishning hududiy asoslari
14. Xalqaro aviatashuvlarni hududiy jihatdan ta'minlash
15. Havo transportida yo'lovchi yoki yuk tashish to'g'risidagi shartnoma
16. Aviachipta - aviatashish to'g'risidagi shartnomani tasdiqlovchi hujjat sifatida
17. Aviachiptalarni bronlashtirishning zamonaviy tizimlari
18. Havo laynerlarida ko'rsatiladigan xizmatlarning asosiy turlari
19. «O'zbekiston Havo Yo'llari» Milliy aviakompaniyasida yo'lovchilar tashish
20. Turistlarga temir yo'l transportida xizmat ko'rsatish
21. Temir yo'llarning paydo bo'lish tarixi
22. Turizmda temir yo'l xizmatidan foydalanish
23. Zamonaviy turizmni rivojlantirishda temir yo'l transportining o'rni
24. Poyezdlarda turistlarga xizmat ko'rsatish
25. «O'zbekiston Temir yo'llari» Davlat aksionerlik temir yo'l kompaniyasi tomonidan yo'lovchilar tashish
26. Mamlakatimizda temir yo'l transporti faoliyati
27. O'zbekistonda xorijiy va mahalliy turistlarning temir yo'l transportidan foydalanishi
28. «O'zbekiston Temir yo'llari» Davlat aksionerlik temir yo'l kompaniyasi tarkibidagi yo'lovchi tashish poyezdlari
29. Poyezdlarda xizmat ko'rsatishni tashkil etish
30. Turistlarga suv transportida xizmat ko'rsatish
31. Suv transportida xizmat ko'rsatishning turlari va jarayoni
32. Dengiz transportida yo'lovchi tashishni tartibga solishning hududiy asoslari
33. Dengiz kruiz kemalarida xizmat ko'rsatish
34. Daryo kruiz kemalarida turistlarga xizmat ko'rsatish
35. Yaxting hamda suvda dam olishning boshqa turlari
36. Turistlarga avtotransport vositalarida xizmatlar ko'rsatish
37. Avtotransportda harakatlanadigan tarkib tasnifi
38. Komfortabel avtobuslar va ularda yo'lovchi tashish xavfsizligi
39. Avtomobillarni ijaraga berishning tashkil etilishi
40. Turistlarga maxsus transport vositalarida xizmat ko'rsatish
41. Turistlarni hayvonlarda tashish turlari
42. Turistlarni itlarda tashish jarayoni
43. Tuyuqli hayvonlarda yo'lovchi tashishning ekzotik turlari
44. Fil - turistlar uchun eng tomoshabop hayvon
45. Turizm transporti va distributsiyasi xizmatlarini amalga oshirishda xavfsizlikni

ta'minlash

46. Sayohatlarda xavfsizlikning umumiy masalalari
47. Turistlarga tibbiy yordam ko'rsatilishini ta'minlash
48. Turistlarni sug'urtalash
49. "Buyuk Ipak Yo'li"ni qayta tiklashda transport tarmog'i va distributsiyaning ahamiyati
50. "Buyuk Ipak Yo'li" ning paydo bo'lish tarixi
51. "Buyuk Ipak Yo'li" da transport vositalarining o'rni

"Mehmonxonalarda xonalar bo'limini boshqarish" fanidan Yakuniy Davlat Attestatsiyasi yozma ish savollari

1. Mehmonxona korxonasi haqida umumiy tavsif va uning turlari
2. Mehnionxona korxonalarining iqtisodiyotdagi o'rni
3. Mehmonxona korxonasi turlari va klassifikatsiyasi
4. O'zbekistonda mehmonxona biznesining rivojlanishi
5. Mehmonxona korxonasining tarkibiy qismlari va bo'limlari
6. Mehmonxona korxonasining tashkiliy tuzilishi
7. Mehmonxona korxonasining bo'limlari: Front Office bo'limi, Back office bo'limi
8. Mehmonxona korxonasida yordamchi bo'limlar faoliyatini tashkil qilish
9. Mehmonxona faoliyatida ma'muriy-xo'jalik xizmatining roli va ahamiyati
10. Mehmonxonalarda ma'muriy-xo'jalik xizmatining vazifalari va ularni tashkil qilish
11. Mehmonxona ma'muriy-xo'jalik xizmatining tashkiliy-boshqaruv tuzilmasi
12. Mehmonxona ma'muriy-xo'jalik xizmatining asosiy tashqi va ichki xizmatlar ko'rsatish xususiyatlari
13. Ma'muriy-xo'jalik xizmatining tashkiliy-boshqaruv tuzilmasi sxemasi
14. Mehmonxona ma'muriy-xo'jalik xizmatini tarkibidagi bo'limlar va ularning funksiyalari
15. Mehmonxona ma'muriy-xo'jalik xizmati faoliyatini nazorat qilish
16. Mehmonxona ma'muriy-xo'jalik xizmati personallariga qo'yiladigan malaka talablari
17. Mehmonxona ma'muriy-xo'jalik xizmati personallari va ularning vazifalari
18. Ma'muriy-xo'jalik xizmati rahbari va unga qo'yiladigan malaka talablari
19. Ma'muriy-xo'jalik xizmati personallari malakasini oshirishni tashkil qilish chora tadbirlari
20. Mehmonxonada ma'muriy-xo'jalik xizmatining ishlash texnologiyasi
21. Mehmonxona korxonasini boshqarish texnologiyasini ishlab chiqish
22. Mehmonxona ma'muriy-xo'jalik mexanizmini shakllantirish
23. Mehmonxona asosiy bo'limlari faoliyatini tashkil etish
24. Mehmonxona web sayti shakllantirish xususiyatlari
25. Mehmonxona rahbariyati va xodimlarning korporativ aloqalarini shakllantirish
26. Mehmonxona korxonasida hujjatlar aylanishini ta'minlash ishlari

27. Mehmonxona ma'muriy-xo'jalik xizmati qavat xodimlari (Floor staff)ning ishlash texnologiyasi
28. Mehmonxona ma'muriy-xo'jalik xizmati qavat xodimlari (Floor staff) tarkibi
29. Mehmonxonada qabul qilingan me'yorlarga muvofiq mijozlarning kelishi uchun nomerlarni tayyorlash
30. Mehnionxonalarda yuvish vositalari zaxiralarini saqlash, hisobga olish, to'ldirish, shuningdek inventarizatsiya va asbob-uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish bilan bog'liq ishlarni tashkil etish
31. Mehnionxonalar, ofis va jamoat binolarida zarur sanitariya gigiena holatini saqlash
32. Mehmonxona ma'muriy-xo'jalik xizmati xodimlarining ishini nazorat qilish
33. Mehmonxona personalini boshqarish
34. Mehmonxonada ish smenalarini tuzish va xodimlar jadvalini shakllantirish
35. Mehmonxonada xodimlar motivatsiyasini tashkil qilish
36. Personalni nazorat qilish va baholash metodlari
37. Mehmonxonalarda xodimlarni rag'batlantirish.
38. Ma'muriy-xo'jalik xizmati ofisi va unga qabul qilinadigan telefon etiket qoidalari
39. Mehmonxonada bo'limlar ofislarini tashkil qilish talablari
40. Ma'muriy-xo'jalik xizmati ofisi
41. Mehmonxonalarda telefonda mijozlar va xodimlar bilan so'zlashish etiketi
42. Ma'muriy-xo'jalik xizmatiga yangi xodimlarni ishga qabul qilish
43. Mehmonxonaga xodimlarni ishga qabul qilish yo'riqnomasini ishlab chiqish
44. Xodimlarni ishga qabul qilish tizimini shakllantirish
45. Mehmonxonaning HR-breidi jozibadorligini oshirish
46. Mehmonxona ma'muriy-xo'jalik xizmatini menejeri (Supervisor)ning lavozim vazifalari
47. Mehmonxona bosh menejeri (Supervisor)ga qo'yiladigan asosiy talablar
48. Ma'muriy-xo'jalik xizmatini menejeri vazifalari
49. Ma'muriy-xo'jalik xizmatini menejerining asosiy funksiyalari
50. Ma'muriy-xo'jalik xizmatini menejeri ish texnologiyasini tashkil qilish ishlari
51. Ma'muriy-xo'jalik xizmatining asosiy texnologik hujjatlari
52. Mehmonxona xizmatlarini tashkil etish hujjatlari
53. "Housekeeping report" - ma'muriy xo'jalik xizmati hisoboti
54. "Floor reports" - qavat menejerlari hisobotlari
55. "Guest registration card" mijozni ro'yxatga olish kartasi
56. "A guest invoice card" - mehmonni ro'yxatdan chiqarish kartasi
57. Ma'muriy-xo'jalik xizmati iqtisodiyoti
58. Mehmonxona faoliyatini iqtisodiy tahlil qilish
59. Mehmonxona faoliyatini tahlil qilish metodlari
60. Mehmonxona xizmatlari narxini shakllantirish
61. Mehmonxonada tarif tizimini ishlab chiqish
62. Mehmonxona soliq yig'imi.
63. Mehmonxonada sog'lomlashtirish markazining o'rni.
64. Mehmonxona sog'lomlashtirish markazi obyektlari va ularning vazifalari

65. Mehmonxona sog'lomlashtirish markazida xizmatlar ko'rsatishni boshqarish
66. Mehmonxonada sog'lomlashtirish markazida qo'shimcha xizmatlarni ko'rsatishda xorij tajribalari
67. Mehmonxona sog'lomlashtirish markazi tomonidan ko'rsatiladigan xizmatlar spektri
68. Mehmonxonada sog'lomlashtirish markazi xizmatlari turlari
69. Mehmonxonada sog'lomlashtirish markazi xodimlarining vazifa va majburiyatlari
70. Binolarni jihozlashga qo'yiladigan talablar
71. Mehmonxonada sog'lomlashtirish markazi ish jadvalini tuzish va xodimlar grafisini tashkil etish me'yorlari
72. Mehmonxona adminstrativ bo'limlari ish faoliyatini tashkil qilish va boshqarish
73. Mehmonxona adminstrativ bo'limlari va ular faoliyatini tashkil etish
74. HR bo'limi va uning vazifalari
75. Buxgalteriya va tungi audit bo'limi vazifalari
76. Mehmonxona xavfsizlik bo'limi
77. Mehmonxonada qo'shimcha yordamchi bo'limlar
78. Pevzaj va mehmonxonani ichki bezatish
79. Mehmonxona interyerini tanlash
80. Mehmonxonaning Fito-dizayni
81. Mehmonxona tarkibiy bo'limlarini bezatish ishlari
82. Mehmonxona binosini tashqi interyerini bezatish ishlari

**“Turizm mahsulotlari” fanidan
Yakuniy Davlat Attestatsiyasi yozma ish savollari**

1. Turizm mahsulotlari tushunchasi va uning vujudga kelishi
2. Turizm mahsulotlari fanining maqsad va vazifalari
3. Turizm mahsulotlari faning tamoyillari va uslublari
4. Turizm mahsulotlari fanining turizm sohasida tutgan o'rni.
5. Turizm biznesida turizm mahsulotlari marketingining o'rni
6. Turizm mahsulotlari ishlab shiqaruvshi korxonalarning marketing faoliyatini tashkil etish
7. Turizm mahsulotlarining asosiy qismlari
8. Turizm mahsulotlari marketingining ijtimoiy-iqtisodiy mazmuni
9. Turizm mahsulotlari bozorini tadqiq qilishning mohiyati va ahamiyati
10. Turizm mahsulotlari bozorini tadqiq qilishning yo'nalishlari
11. Turizm mahsulotlariga bo'lgan talab va taklifni o'rganish
12. Turizm mahsulotlari bozorini sigmentlashtirish
13. Turizm mahsulotlari biznes-rejasining me'yoriy negizi
14. Turizm mahsulotlari va xizmatlari turkumi
15. Turizm xizmat ko'rsatish sifatining muntazamligi
16. Turistik xizmatlar tarkibi
17. Turizm mahsulotlari asosiy va qo'shimsha xizmatlari
18. Turizm xizmati ko'rsatish madaniyati

19. Turistik marketing strategiyasi va taktikasi
20. Turizm mahsulotlarining xayotiy davri
21. Turizm mahsulotlari marketingida axborotlarning ahamiyati va manbaalari
22. Turizm mahsulotlari marketingida axborot yig'ishning ahamiyati
23. Turistik talabini o'rganishda axborotning ahamiyati
24. Turizm mahsulotlari marketingi strategiyasi
25. Turizm mahsulotlari bozori konyukturasini tadqiq qilishning asosiy yo'nalishlari
26. Alohida xizmatlar bozori konyukturasini tadqiq qilish
27. Turizm mahsulotlari bozori konyukturasini tadqiq qilish bosqishlari
28. Turizm mahsulotlari taqsimot kanallarining mohiyati va vazifalari
29. Turoperatorlar va turagaentlar turizm mahsulotlarining asosiy sotuvlari
30. Turizm mahsulotlari ta'minot kanallarni tashkil qilish
31. Turizm mahsulotlari ta'minot kanallarni boshqarish
32. Turistik mahsulotlarni sotishni tashkil etish
33. Turistik mahsulotlarni sotishni rag'batlantirish
34. Turizm mahsulotlari sifati.
35. Turizm mahsulotining tuzilishi
36. Turizm mahsulotning hayot sikli
37. Turistik mahsulotning harakat sikli
38. Turizm mahsulotlari narxi va talabning o'zaro aloqalari tahlili
39. Turizm mahsulotlari narxini belgilash uslublari
40. Turizm mahsulotlari baho siyosati
41. Turizm mahsulotlari taklifining shakllanish xususiyatlari
42. Turizm mahsulotlari bahosini belgilashda sotuvlarni solishtirish uslubini qo'llash xususiyatlari
43. Turizm bo'yicha halqaro hamkorlik
44. Respublikaning halqaro turizm bozotiga integrasiyalanishi

**“Iste'molchi xulq-atvori” fanidan
Yakuniy Davlat Attestatsiyasi yozma ish savollari**

1. Iste'molchi xulq-atvorini o'rganishning ahamiyati
2. Iste'molchi xulq-atvori va motivatsiyasi
3. Latent (yashirin, noaniq) ko'rinishida mavjud bo'lgan talab
4. Konsyumerizm tushunchasi
5. Segmentlashtirish strategiyasining mohiyati
6. Marketing strategiyasida segmentlashtirishni qo'llashning mohiyati
7. Demografiyadagi tendensiyalarning makro tahlili
8. Mikromarketing darajasida tendensiyalar tahlili
9. Aksionerlik kapitalining o'sishi va foydani oshirishning ahamiyati
10. Iste'mol bozorlari o'zgarayotgan strukturalari
11. Iste'mol geografiyasining o'zgarishi
12. Global marketing tushunchasi
13. Egnotsentrizm nima?

14. Global fikrlashning mohiyati
15. Globalizatsiya va xalqaro raqobatga ta'sir etuvchi omillar
16. Global marketing strukturasi
17. Mamlakat aholining soniga ta'sir etuvchi tabiiy omillar
18. Aholining xarid qobiliyati
19. Iqtisodiy resurslar deganda nimani tushunasiz?
20. Xarid qobiliyatining foydali ko'rsatkichlari
21. Qaror qabul qilish jarayonining o'ziga xos xususiyatlari
22. Nisbiy iste'mol qarorlari
23. Mahsulotlardan ozod bo'lish borasida qarorlar
24. Qaror qabul qilish jarayonining modeli
25. Qaror qabul qilish jarayoni kontinuumi
26. Muammoni kengaytirilgan yechimi
27. Muammoni cheklangan yechimi
28. Muammoni o'rta muddatli yechimi
29. Inersiya bo'yicha xarid qilish
30. Impulsiv xarid
31. Muammoni kengaytirilgan yechimiga ta'sir etuvchi omillar
32. Manfaaddorlik determinantlari
33. Ehtiyojlarni anglash jarayoni
34. Farqlanish darajasi bo'yicha ehtiyojlarni anglash jarayoni nuqtalari
35. Ehtiyojlarni faollashuvi
36. Ehtiyojlarni izlash
37. Ichki izlash
38. Baholash mezonlari
39. Muhim omillardan biri bo'lgan bahoning ahamiyati
40. Iste'molchi uchun marka nomining ahamiyati
41. Iste'molchi uchun ishlab chiqaruvchi mamlakat
42. Tanlangan variantdarni baholash
43. Signallardan foydalanish deganda nimani tushunasiz?
44. Shaxsiy motivlar deganda nimani tushunasiz?

IV. ATTESTATSIYA SINOVI NATIJALARINI BAHOLASH MEZONI

11. Attestatsiya sinovi bo'yicha talabalar bilimni baholash O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirining 2018-yil 9-avgustdagi 19-2018-son buyrug'i bilan tasdiqlangan "Oliy ta'lim muassasalarida talabalar bilimni nazorat qilish va baholash tizimi to'g'risida"gi Nizom talablari asosida amalga oshiriladi.
12. Attestatsiya sinovi bo'yicha talabalar bilimni baholashda 5 baholik tizim qo'llaniladi.
13. Talabaning Attestatsiya sinovidagi natijalari quyidagi mezonlar asosida baholanadi:

talaba mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlay oladi, mustaqil mushohada yuritadi, o'z bilimlarini amalda qo'llash imkoniyatlarini ochib beradi, topshiriq (mavzu)ning mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda topshiriq (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda – "5" (a'lo) baho;

talaba mustaqil mushohada yuritadi, o'z bilimlarini amalda qo'llash imkoniyatlarini ochib beradi, topshiriq (mavzu)ning mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda topshiriq (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda – "4" (yaxshi) baho;

talaba o'z bilimlarini amalda qo'llash imkoniyatlarini ochib beradi, topshiriq (mavzu)ning mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda topshiriq (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda – "3" (qoniqarli) baho;

talaba mazkur Dasturni o'zlashtirmagan, topshiriq (mavzu)ning mohiyatini tushunmaydi hamda topshiriq (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega emas, deb topilganda – "2" (qoniqarsiz) baho.

14. Yozma ish tartibida o'tkaziladigan Attestatsiya sinovida har bir talabaga 5 (besh) tadan kam bo'lmagan savol (topshiriq)dan iborat yozma ish variantlari taqdim etiladi.

Har bir yozma ish variantida mazkur Dasturga kiritilgan fanlardan faqat bittadan savol (topshiriq) bo'lishi mumkin.

Talaba Attestatsiya sinovining har bir topshirig'i bo'yicha alohida baholanadi hamda umumlashtiruvchi baho ularni o'rtachalashtirish asosida shakllantiriladi va butun sonlarda qayd qilinadi.

Topshiriqlar bo'yicha baholar umumlashtirilganda kelib chiqadigan qoldiq sonlar matematik qoidalarga ko'ra yaxlitlanadi.

Yozma ish tartibida o'tkaziladigan Attestatsiya sinoviga 3 (uch) soat vaqt beriladi.

Yozma ish tartibida o'tkaziladigan Attestatsiya sinovi talabalar sig'imiga qo'yiladigan texnik talablarga mos o'quv xonalari (hudud)da o'tkaziladi.

15. Talaba baholash natijalaridan norozi bo'lgan taqdirda Attestatsiya sinovilari natijalari Komissiya tomonidan e'lon qilingan vaqtdan boshlab 24 (yigirma to'rt) soat davomida apellyatsiya berishi mumkin.

Talabaning apellyatsiya murojaati universitet rektori buyrug'i asosida tuziladigan Apellyatsiya komissiyasi tomonidan 2 (ikki) kun ichida ko'rib chiqiladi va uning natijasi bo'yicha qaror qabul qilinadi.

V. ATTESTATSIYA SINOVI BO'YICHA TAVSIYA ETILADIGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI VA QO'SHIMA USLUBIY KO'RSATMALAR

16. Dasturni o'zlashtirish bo'yicha foydalanishga tavsiya etiladigan adabiyotlar ro'yxati:

Iqtisodiyot fanidan
Asosiy adabiyotlar

1. Mc. Connell, Brue. Economics. 17th edition. Mc Graw-Hill/Irwin, USA, 2014.

2. N. Gregory Mankiw. Principles of Economics, 7th edition. Amazon, USA, 2016.
3. Paul A. Samuelson, William D. Nordhaus. Economics. 19th edition. Mc Graw-Hill Companies. USA, 2015
4. O'Imasov A., Vahobov A.V. Iqtisodiyot nazariyasi. Darslik. – T.: «IQTISOD-MOLIYA», 2014. – 480 bet.
5. SHodmonov SH.SH., G'ofurov U.V. Iqtisodiyot nazariyasi. Darslik. – T.: IQTISOD-MOLIYA, 2010. – 728 bet.
6. Xajiyev B.D. Mamaraximov B.E., Mambetjanov Q.Q. Iqtisodiyot nazariyasi. Darslik. – T.: “Iqtisodiyot”, 2019/ 458-bet.

Qo'shimcha adabiyotlar

7. Stankovskaya I.K., Strelets I.A. Ekonomicheskaya teoriya. Uchbenik. 3-e izd., ispr. – M.: “Eksmo”, 2009. – 448 str.

Menejmentga kirish fanidan

Asosiy adabiyotlar

1. Ricky W.Griffin. Fundamental of management. 8th edition. 2015. – 510 p.
2. David Boddy. Management An Introduction. 6th edition. 2014. – 670 p.
3. Yo'ldoshev N.Q., Zahidov G.E. Menejment. Darslik. T.: “O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati” nashriyoti, 2018. – 392 b.
4. Yo'ldoshev N.Q., Nabokov V.I. Menejment nazariyasi. Darslik. T.: TDIU, 2013. – 433 b.
5. Yo'ldoshev N.Q., Azlarova M.M., Xo'djamuratova G.Y. “Menejment va marketing asoslari”. O'quv qo'llanma. T.: TDIU, 2012. – 258 b.
6. Sharifxodjaev M. Menejment. Darslik. T.: O'qituvchi, 2002.-464 b.

Qo'shimcha adabiyotlar

7. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasini bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti SH.M.Mirziyoevning O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollariga bag'ishlangan majlisidagi nutqi. – T.: “Xalq so'zi” gazetasi, 2017 yil 16 yanvar. № 11.
8. Mirziyoyev SH.M. Asosiy maqsadimiz — mamlakatimizni yanada taraqqiy ettirish va xalqimiz farovonligini yuksaltirishdir. Xalq so'zi, 2017 yil 28 aprel, №84 (6778).
9. Meskon M.X. i dr. Osnovy menedjmenta. 3-e izdanie: per. s angl. - M.: OOO “I.D.Vil'yams”, 2008. – 672 s.
10. Gluxov V.V. Menedjment. Uchebnik. 3-e izdanie. -SPB Piter, 2009. – 608 s.
11. Vesnin V.R. Menedjment v sxemax i opredeleniyax: Uchebnoe posobie. – M.: Prospekt, 2009. – 120 s.
12. Kane M.M., Ivanov B.V., Korechikov V.N, Shirladze A.G. Sistemy, metody i instrumenty menedjmenta kachestva: Uchebnik dlya vuzov / Pod red. M.M. Kane. – SPb.: Piter, 2009. – 560 s.
13. Gary Armstrong, Philip Kotler, Michael Harker, Ross Brennan. Marketing an introduction. England, 2016, Paperback: 720 pages, Pearson.
14. Philip Kotler, Kevin Lane Keller. Marketing Management. Pearson education. Inc., publishing as Prentice Hall, USA. 2012 y.

“Restoran ishi” fanidan

Asosiy adabiyotlar

1. Safaeva S.R. “Restoran biznesi marketingi”. O'quv qo'llanma. T.:TDIU. - 2016 g. - 229 b.
2. Sondra J. Dahmer Wiley. Restaurant Service Basics 5th Edition; ISBN-13: 978-0470107850., 2017 r. 212 str.
3. John R. Walker. The Restaurant: From Concept to Operation, 10th Edition John Wiley & Sons. ISBN-13: 978-0470626436., 2018 r. 576 str.
4. Аврутская И. “Битва за гостя: стратегия и тактика ресторанного маркетинга”.: М: изд. Ресторанные ведомости., 2016 г. 184 стр.
5. Васюкова А.Т., Любетская Т.Р. “Организация производства и обслуживания на предприятиях общественного питания”. Учебник для бакалавров. М.: изд. Дашков и К., 2017 г. 416 стр.
6. N.Raxmanov, G'.G'aniyev “Restoran ishi”, O'quv qo'llanma, T.: TDIU. “Iqtisod-Moliya”, 2021

Qo'shimcha adabiyotlar

7. “O'zbekiston Respublikasining turizm sohasini jadal rivojlantirishni ta'minlash chora-tadbirlari to'rtinchi”gi Uzbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni // Toshkent sh., 2016 yil 2 dekabr, PF-4861-son.
8. “O'zbekiston Respublikasi turizm salohiyatini rivojlantirish uchun qulay sharoitlar yaratish bo'yicha qo'shimcha tashkiliy chora-tadbirlar to'rtinchi”gi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni // Toshkent sh., 2018 yil 3 fevral.
9. Abduvohidov A., Kutlimurotov F. Turizm iqtisodi. O'quv qo'llanma. - T.: TDIU. 2007.- 180 b.

Turizm iqtisodiyoti fanidan

Asosiy adabiyotlar:

1. Economics (Irwin Economics). Campbell R. McConnell, Stanley L. Brue, Sean M. Flynn. – 21st Edition. 2018
2. A.Abduvohidov, F.Qutlimurotov. - Turizm iqtisodi. - Darslik. - TDIU, 2011 y. - 127 b.
3. A.Abduvohidov, F.Qutlimurotov. - Turizm iqtisodi. - O'quv qo'llanma. - TDIU, 2007 y. - 121 b.
4. F.Qutlimurotov. - Turizm infratuzilmasi. - O'quv qo'llanma. - TDIU, 2007 y. - 117 b.
5. Экономика туризма : учебник / М.А. Морозов, Н.С. Морозова, Г.А. Карпова, Л.В. Хорева. — М. : Федеральное агентство по туризму, 2014. — 320 с
6. Turner R. (2016) Travel & Tourism Economic Impact 2015 WORLD. World Travel & Tourism Council (WTTC). Available online at WTTC webpage.
7. Tribe J. (2016). The economics of recreation, leisure and tourism. London; New York: Routledge. Available at the UAB library
8. UNWTO (2013). Economic Crisis, International Tourism Decline and its impact

in the Poor, World Tourism Organization (UNWTO) and International Labour Organization (ILO), Madrid, Spain. Available online at ILO website

**“Mehmonxona daromadlarini boshqarish” fanidan
Asosiy adabiyotlar**

1. Abduvaxidov F.T., Qo'ziyev I.N., Dadaboyev Sh.X. “Bugalteriya hisobi” Darslik. TDIU 2019-y
2. Shodiyev E.T. Buxgalteriya hisobi asoslar. Darslik, TDYU, 2019 y.
3. Dusmuratov R.D. Buxgalteriya hisobi nazariyasi. – T.: «O'qituvchi», 2020, 495-bet.
4. Xasanov B.A., Xashimov A.A. “Boshqaruv hisobi”. Darslik. TDIU, 2011.
5. Omonov A., Qoraliyev T. Banklarda bugalteriya hisobi. Darslik, TDIU, 2014.
6. Sotivoldiyev A.S. Zamonaviy buxgalteriya hisobi. Darslik. – T.: BAMA, 2015.
7. Karimov A.A. Buxgalteriya hisobi. Darslik – T.: Sharq, 2004. ~ 592 b.
8. Utemuratova M.R. Buxgalteriya hisobi va auditning xalqaro standartlari. O'quv qo'llanma. – T., 2007. 210 bet.
9. Egamberdiyeva S.R. Moliyaviy va boshqaruv hisobi. O'quv qo'llanma. – T.: Fan va texnologiya, 2019. 289 b.
10. Karimov A., Muqumov Z., Tulayev M., Kurbanbayev J., Raxmonov Sh. Buxgalteriya hisobining axborot tizimlari. O'quv qo'llanma. – T.: Iqtisod-moliya, 2018. –194 b.
11. Karimov A., Kurbanbayev J., Jumanazarov S. Buxgalteriya hisobi. Darslik. – T.: Iqtisod-moliya, 2019. - 512 b.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Jumanazarov S., Muxammedova D. Boshqaruv hisobi. O'quv qo'llanma. – T.: “Iqtisod-Moliya”, 2015.
2. Jumanazarov S., Muxammedova D. Buxgalteriya hisobi nazariyasi. Masalalar to'plami. – T.: TMI, 2018.
3. Мирошниченко Т.А. Бухгалтерский финансовый учет и отчетность (продвинутый уровень): Учебник. Персиановский: изд-во Дон ГАУ, 2015
4. Бахолдина И. В., Голышева Н. И. Бухгалтерский финансовый учет: Учебное пособие. – М.: Форум, NITSINFRA-M, 2016.
5. Toshmamatov N. Buxgalteriya hisobi nazariyasi: Darslik, T. – “O'zbekiston faylasuflar milliy jamiyati” nashriyoti, 2015.

**Turizm marketingi fanidan
Asosiy adabiyotlar**

1. Qosimova M.C., Abduxalilova L.T. Marketing tadqiqotlari: Oquv qollanma - T.: TDIU, 2010, 15V b.

2. Alieva M.T., Salimova B.X., Mehmonxona menejmenti. - T.: Moliya, 2005, -2V5 bet.
3. Bekmuradov A.Sh., Qosimova M.S., Safarov B.J. Xizmatlar marketingi. O'quv qo'llanma. - Toshkent, TDIU, 2010 y. 134 bet.
4. J.J.Jalolov, I.A.Axmedov, I.U.Nematov, Yo.I.Egamberdiev. Marketing tadqiqotlari. O'quv qo'llanma. - T.: TDIU, 2011 - 168 b

Qo'shimcha adabiyotlar

5. Ваюхин О. В., Основы ценообразования - СПб: СПбГУ ИТМО, 2010.- 110 с.
6. Дурович, А.П. Маркетинг Гостиниц и ресторанов: Учебное пособие. 2- изд. — М.: Новое знание, 2006. — 632 с.
7. Лесник А.Л. Гостиничный маркетинг: теория и практика механизации продаж. Учебное пособие. - М., 2007. КНОРУС-232 с.
8. Песотская Е.В. Маркетинг услуг -СПб: Издательства «Piter», 2000.-160 с.
9. Ivatov I. Turizmدا strategik marketing. Darslik. el.ver. -T.: TDIU 2011. -210 bet
10. Kamilova F.K. "Xalkaro turizm bozori". O'quv kullanma. Toshkent. TDIU 2007 y. - 164 bet.

**“Turizm transporti va distributsiyasi” fanidan
Asosiy adabiyotlar**

1. Norchayev A.N, Umirova D.S. Turizmда transport xizmatlari. O'quv qo'llanma. Toshkent. Iqtisodiyot, 2019 y.
2. Transport servisini tashkil kilish: O'quv qo'll. / Xamidov O. X. - Toshkent: TDIU, 2007. - 172 b.
3. Бутко И.И. Транспортное обслуживание туризма: Учебное пособие / Бутко И. И., Шевчук П. С., Зубков В. Н. – М.: MapT, 2006. - 336 с.
4. Abdurakhmanov K. Management & Marketing of Tourism: Tutorial / Abdurakhmanov K., Eshtaev A., Thomas S. C. – Kuala Lumpur: UCSI Publishing House, 2013 – 277 p.

Qo'shimcha adabiyotlar

5. Kotler P., Bowen J. & Makens J. Marketing for Hospitality & Tourism Pearson International Edition 2014, USA.
6. Кусков А. С. Транспортное обеспечение в туризме: учебник / Кусков А. С., Джаладян Ю. А., Драчева Е. Л. - Москва: КНОРУС, 2008. - 368 с.
7. Кусков А. С. Менеджмент транспортных услуг туризм: Учебное пособие / Кусков А. С., Понукалина О. В., Баландин В. С., Марченко О. И. – М.: РКонсульт, 2004. - 448 с.
8. Ильина Е. Н. Туроперейтинг: организация деятельности / Ильина Е. Н., Мошняга Е. В., Михеева Е. В. – М.: Финансы и статистика, 2005. - 480 с.
9. Кусков А. С. Туроперейтинг: Учебник / Кусков А. С., Голубева В. Л., Ветитнев А. М., Круль В. П., Мартышенко Н. С., Король А. Д. – М.: ФОРУМ, 2009. - 400 с.

“Turizm mahsulotlari” fanidan

Asosiy adabiyotlar

1. A.Abduvohidov, F.Qutlimurotov. Turmahsulot marketingi. O'quv qo'llanma. –T.: TDIU, 2007. 165 b.
2. Safarov B.Sh. Mintaqaviy turizm xizmat bozorining iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish: iqtisod fanlari nomzodi dis. – S.: SamISI, 2011. – 150 b.
3. Qudratov G'.X., Tuxliev I.S. Turizm iqtisodiyoti Qo'llanma Sam ISI 2007. 86 b.
4. Kamilova F.K. – Xalkaro turizm bozori // o'quv qo'llanma, Toshkent. TDIU-2001
5. Тухлиев И.С. «Стратегическое планирование» Учебное пособие Т.: ТГТУ. 2004.
6. Tuxliev I.S., G'.H. Qudratov, Pardaev M.Q. Turizmni rejalashtirish. Toshkent – «IQTISOD - MOLIYA» 2010 – 264 b.

Qo'shimcha adabiyotlar

7. Tuxliyev I.S., A.B.Bektemirov, Z.I.Usmanova. Turizmda strategik marketingSamarqand 2010 y.- 136 b.
8. Tuxliev I.S. va boshqalar. «Turizm asoslari» O'quv qo'llanma. Samarqand. 2010 247 b
9. Kvartalnov V.A. Menedjment turizma: ekonomika turizma. Ushebnik. 2002.
- 10.Балабанов И.Т., Балабанов А.И. Экономика туризма. Учебное пособие М.: Финанси и статистика. 2003 г.
- 11.Александрова А.Ю. Международный туризм. - М: Аспект Пресс, 2004.
- 12.Биржаков М.Б. Введение в туризм. СПб.: Издательский ТорговыйДом «Герда», 2006.
- 13.Кабушкин.Н.Н. Менежмент туризма. -Мн.: Новое знание 2005 год.
- 14.Шудновский А.Д. Управление индустрий туризма.М: КНОРУС. 2005.
- 15.Юреев А.П. Планирование туризма. Учебное пособие. Донестк 2003 г.
- 16.Богданов Э.И. Планирование на предприятии туризма СПб.: Изд.д. «Бизнес-пресс» 2005
- 17.Братов А.П. Туристские формальности. «Академия». М. 2004.
- 18.Yakovlev.G.A Экономика i statistika turizma. Ushebnое posobie. M.: Izd. 2005 - 368 st

“Iste'molchi xulq-atvori” fanidan

Asosiy adabiyotlar

1. Consumer Behaviour. Oxford University Press. UK. 2017.- 586
2. Меликян, О. М. Поведение потребителей: Учебник / О. М. Меликян. - 5-е изд., стер. - Москва: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К°», 2020. — 278 с. 3.
3. Safarov.B.J. Iste'molchilar hulq-atvori. O'quv-qo'llanma – T.: Iqtisodiyot, 2019.163 b.
4. Котлер, Ф. Основы маркетинга. 5-е изд. / Ф. Котлер, А. Гари. - М.: Вильямс, 2016. - 752 с.
5. Ergashxodjaeva Sh. J., Qosimova M.S., Yusupov M.A. Marketing. – T.: «IQTISODIYOT», 2018. – 376 b.

VI. YAKUNLOVCHI QOIDALAR

17. Dasturda belgilangan qoidalar O'zbekiston Respublikasi Qonunlari, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Farmon va Qarorlari, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining, shuningdek ta'lim sohasidagi vakolatli davlat boshqaruvi organlari tomonidan qabul qilingan qoida va me'yorlarga zid kelsa, yuqori turuvchi organlarda belgilangan qoida va me'yorlar amal qiladi.

18. Dastur Universitet Kengashi tomonidan tasdiqlangandan so'ng, yakuniy davlat attestatsiyasi boshlanishidan uch oy oldin talabalar e'tiboriga yetkaziladi hamda universitetning rasmiy saytiga joylashtiriladi.

19. Fakul'tet dekanlari tomonidan bitiruvchi kurs talabalariga mazkur Dastur asosida tayyorgarlik ko'rish va maslahatlar berish uchun zarur sharoitlar yaratiladi.